

# SAMSUN'DA AĞIR CEZA MAHKEMESİ'NE YANSIYAN CİNSEL SUÇLAR

Sexual crime cases those reflected penalty courts in Samsun

Berna AYDIN<sup>1</sup>, Başar ÇOLAK<sup>2</sup>

Aydın B, Çolak B. Samsun'da ağır ceza mahkemesi'ne yansıyan cinsel suçlar. Adli Tıp Bülteni, 2004;9 (1): 109-116.

## ÖZET

Çalışmamızda cinsel suçların karakteristik özelliklerini belirlemek ve Türk Ceza Kanunu (TCK)'nda yapılan değişiklikler çerçevesinde, cinsel suçlarla ilgili ortaya çıkan farklılıkları değerlendirmek amaçlanmıştır.

1999-2003 yılları arasında Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde karara bağlanmış dava dosyalarına ait karar kartonları incelenerek, cinsel suçlarla ilgili davalar çalışma kapsamına alınmıştır.

Mağdurların %9,4'ü erkek iken, sanıkların tümünün erkek olduğu belirlenmiştir. Sanıkların %43,4'lük oranla en sık 21-30 yaş grubunda, mağdurların ise en sık (%31,6) 16-18 yaş grubunda olduğu görülmüştür. Yargıya yansıyan cinsel suçlar arasında en sık ırza geçme suçları olduğu belirlenmiştir.

Cinsel suçların adli ve tıbbi boyutu ile ilgilenen tıp ve hukuk mensupları, yeni yasal düzenlemeler yanı sıra cinsel suçların karakteristik özellikleri hakkında da bilgi sahibi olmalıdır. Her ilde ve büyük ilçe merkezlerinde cinsel suçlar değerlendirme merkezleri kurulması gerekmektedir.

**Anahtar kelimeler:** Cinsel suçlar, cinsel saldırı, sanık, mağdur, mahkeme kararı

## SUMMARY

In this study, to determine the characteristic features of sexual crime cases and to evaluate the existing differences related to sexual crime cases in the base of changes made in Turkish Penalty Law were aimed.

All decisions belong to lawsuit files those were arrived a decision in Samsun 1st Penalty Courts between the years 1999-

2003 were examined and lawsuits about sexual crime cases were included in the study.

While all the accuseds were found out as males, only 9,4% of victims were males. Those were found out that the most of accuseds (43,4%) were in the groups of 21-30 years while the most of the victims (31,6%) were in 16-18 years. The most frequently sexual crimes reflected to law court were determined as to violate crimes.

All of the individuals belonging to medicine or law, who's interested with medical and judicial aspect of sexual crimes, must be informed about characteristic features of sexual crimes beside new legislation. Sexual crimes evaluation centres must be organized in every cities and big countries.

**Key words:** Sexual crime, sexual assault, accused, victim, court decisions.

## GİRİŞ VE AMAÇ

Cinsel suçlar, birey, aile ve toplum üzerinde yaşam boyu sürebilecek etkileriyle halk sağlığı ve hukuksal boyutu açısından önemli bir toplumsal sorundur. Cinsel suçlar; sözle sarkıntılıktan, ırza geçmeye kadar varan çok geniş spektrumdaki olayların yer aldığı, fiziksel ve emosyonel travmaya yol açan, bir şiddet suçudur(1). Cinsel suçlar, şiddet içeren cinsel eylemler yanı sıra mağdurun rızasının bulunmadığı veya rızanın geçersiz olduğu (mağdurun yaşının küçüklüğü veya mağdurdaki psikiyatrik bozukluk v.b.) durumlar ve ilgili ülkenin yasalarında belirlenmiş kriterlere göre cezalandırılmaktadır. Cinsel şiddet her kültürde, toplumun her seviyesinde ve dünyanın

1 Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilimdalı, Samsun

2 Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilimdalı, Kocaeli

her ülkesinde görülmekte, evde, okulda, iş yerlerinde ve pek çok ortak yaşam alanında gerçekleşebilmektedir (2,3).

Cinsel davranışın kontrol altında tutulmaya çalışılması, kanun ve toplumdaki sosyal kurumlardan dayanak bulmaktadır. Resmi kontrol organı olarak kabul edilen kanunlar, kültürel ve sosyal değişimlere paralel olarak zamanla değişkenlik göstermektedir (4). Pek çok cinsel suçun mahkemelere yansımadağı, mahkemelere yansıyan cinsel suçların bir kısmının da delil yetersizliği nedeni ile sonuçlandırılmadığı bilinmektedir. Yasalara göre ağır cezaların verilmesi gereken bu suçlarda, mağdur ve sanığın muayenelerindeki ve delillerin toplanmasındaki olumsuzluklara bağlı olarak ortaya çıkabilecek adli hatalar nedeni ile gerçek suçluların cezalandırılmamasının yanında yanlış mahkumiyet kararları da verilme olasılığı bulunmaktadır.

Kaba popülasyon istatistikleri ile yapılan hesaplamalarda bir kadının yaşam boyunca cinsel saldırıya uğrama riskinin 1/10 oranında olduğu belirtilmektedir. Cinsel saldırıların %20'den fazlasının yetkililere bildirilmediği tahmin edilmektedir (5). Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre ise dünyanın bazı bölümlerinde yaşamı boyunca her beş kadından en az birinin tecavüze uğradığı veya tecavüze teşebbüs edildiği bildirilmektedir. Cinsel saldırılara, her yaş grubundaki kişiler maruz kalabilmektedir. Mağdurların büyük bir kısmı kadınlar olmakla birlikte özellikle çocuk yaştaki erkekler de hedef olabilmektedir. Pek çok olguda saldırılar çocuk ve adolesan dönemde meydana gelmektedir (2).

Çalışmamızda ağır ceza mahkemesine yansıyan cinsel suçların karakteristik özelliklerini belirlemek ve TCK'nda yapılan değişiklikler çerçevesinde cinsel suçlarla ilgili ortaya çıkan farklılıkları değerlendirmek amaçlanmıştır.

## GEREÇ VE YÖNTEM

1999-2003 yılları arasında Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde karara bağlanmış dava dosyalarına ait karar kartonlarının incelenmesinde; 1362 dava dosyasından 169 (%12,4)'unun cinsel suçlarla ilgili olduğu belirlenerek bu olaylar çalışma kapsamına alınmıştır. Karar kartonlarındaki sanıkların ve mağdurların yaş grupları ve cinsiyeti, sanıkların medeni durumu, mesleği, sabıka durumu, sanık ve mağdur arasındaki yaş farkı, suçların özellikleri ile eski ve yeni TCK açısından ortaya çıkan farklılıklar değerlendirilmiştir.

1. Ağır Ceza Mahkemesi dışındaki mahkemelere yansıyan cinsel suçlara ait verilerin kullanılmamış olması bu çalışmanın en önemli kısıtlılığıdır.

Mahkeme karar kartonlarından elde edilen veriler,

SPSS 10.0 programı ile analiz edilerek, aritmetik ortalama  $\pm$  standart sapma şeklinde sunulmuştur.

## BULGULAR

Çalışma kapsamındaki cinsel suçların, Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yansıyan tüm dava dosyalarının %12,4'ünü oluşturduğu görülmüştür.

Cinsel suçlara ait 169 dava dosyasında, 171 mağdur, 182 sanık bulunduğu belirlenmiştir. Dava dosyalarının 11'inde birden fazla sanık (9'unda 2 sanık, 2'sinde 3 sanık), 2'sinde ise 2 mağdur bulunduğu görülmüştür. Diğer dava dosyalarında; 1 mağdur, 1 sanık bulunduğu saptanmıştır.

Mağdurların %9,4'ü erkek iken, sanıkların tümünün (182) erkek olduğu belirlenmiştir. Sanıkların yaş ortalaması 25,6 $\pm$ 10,2 (12-74) yıl olup, %43,4'lük oran ile en fazla sanığın 21-30 yaş grubunda bulunduğu görülmüştür. Sanıkların %65,4'ünün bekar, %30'unun sabıkalı, yarıya yakınının serbest meslek sahibi olduğu saptanmıştır. Sanıkların bazı demografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Mağdurların yaş ortalaması 17,9 $\pm$ 7,2 yıl olup, en küçüğünün 5 yaşında bir erkek çocuk, en büyüğünün ise 55 yaşında bir kadın olduğu saptanmıştır. Kadın mağdurların %32,9'lük oran ile 16-18 yaş grubunda yoğunluk gösterdiği, erkek mağdurların ise %43,8'inin 11 yaşında veya daha küçük yaşta olduğu belirlenmiştir. Mağdurların yaş grubu ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Suçların 164 (%90,1)'ünde; sanığın mağdurla aynı yaşta veya sanığın yaşının mağdurun yaşından daha büyük olduğu, 18'inde ise mağdurun yaşının sanığın yaşından daha büyük olduğu saptanmıştır. Mağdurun yaş olarak sanıktan büyük olduğu olguların 4'ünde, sanığın 18 yaşından küçük olduğu saptanmış olup, bunlardan ikisinde mağdurun mental retarde olduğu, olgulardan birinde sanığın 13, mağdurun 15 yaşında, diğerinde ise; sanığın 17, mağdurun 19 yaşında olduğu belirlenmiştir. Sanık ve mağdurun her ikisinin de 18 yaşından küçük olduğu 37 olgu saptanmıştır. Mağdurların ve sanıkların yaşları arasındaki farkların dağılımı Tablo 3'de gösterilmiştir. Yeni TCK 104. madde kapsamına giren, 16-18 yaş grubunda bulunan mağdurların incelenmesinde; davaların 28'inde sanık ve mağdur yaşları arasında en fazla 5 yaş fark bulunduğu görülmüştür. Bu olgulardan 11'inde ise cinsel eylemin mağdurun kendi rızası ile gerçekleştiği saptanmıştır. İddianameye (%59,9) ve mahkeme kararlarına (%44) göre, yargıya yansıyan suçlar arasında en sık ırza geçme suçları olduğu belirlenmiştir (Grafik1). İddianameye göre, ırza geçme suçlarının 3/4'ünün mağdurun rızası dışında (darp-cebir, hile, tehdit vb.) gerçekleştiği belirlenirken, mahkeme kararlarında bu oranın 1/3'e düştüğü saptanmıştır.

Yapılan yargılama sonunda; erkek mağdurların %68,8 (11)'inde eylemin rızaları dışında (darp-cebir, hile, tehdit vb.) gerçekleştiği, 1 mağdurda yeterli delil tespit edilemediği, 4 mağdurda ise eylemin kendi rızası ile gerçekleştiği saptanmıştır. Kadın mağdurların %33,5 (52)'inin cinsel eyleme rızaları dışında maruz kaldığı, %58,7 (91)'inin rızalarının bulunduğu, %7,7 (12)'sinde ise eylemin gerçekleştiğine dair yeterli delil saptanamadığı belirlenmiştir.

Mahkeme kararlarına (eski TCK) göre sanıkların %62,6 (114)'sına hapis ve/veya para cezası verildiği belirlenirken, %17,0 (31)'sinde şikayetten vazgeçme, %7,7 (14)'sinde yeterli delil bulunmaması gibi nedenlerle beraat etmelerine karar verildiği, %12,6 (23)'sında ise eski TCK 434. maddesine göre davanın veya cezanın tecil edildiği belirlenmiştir. TCK'nun 434. maddesinden yararlanan sanıkların evlendiği mağdurlardan sadece 2'sinin 18 yaşından büyük olduğu, diğerlerinin 14-18 yaş aralığında bulunduğu belirlenmiştir.

Çalışma kapsamındaki suçlara yeni TCK'nun uygulanması halinde, 34 (%18,7) sanıkla ilgili beraat kararlarında, cezanın tecilinde ve hapis cezalarında farklılıkların olacağı saptanmıştır. TCK 434. maddesinin uygulamadan tamamen kalkması nedeni ile bu olguların 21'inin hapis cezasıyla cezalandırılmasının, 2 sanık hakkında ise mağdurların 18 yaşından büyük olması ve şikayetin geri alınması nedeni ile beraat kararının verilmesinin gerekeceği belirlenmiştir. Mağduru 16-18 yaş grubunda bulunan 11 davada ise sanık ile mağdur arasında yaş farkının 5 yaştan büyük olmaması, eylemin mağdurun rızası sonucu gerçekleşmesi ve şikayetin geri alınması nedeni ile beraat kararı verilmesi gerekeceği görülmüştür.

Sarkıntılık suçunun tek başına bulunması durumunda, Sulh Ceza Mahkemelerinde yargılanması nedeni ile çalışma kapsamında bu suçlar oransal olarak düşük bulunmuştur (Grafik 1). Çalışma kapsamındaki sarkıntılık suçları; kaçırmaya ve alıkoymaya suçları ile birlikte işlenmesi nedeni ile Ağır Ceza Mahkemesine yansımıştır.

İddianameye göre; 33 olayda kaçırmaya ve alıkoymaya suçlarının başka bir cinsel suç olmaksızın işlendiği, 83 olayda ise, kaçırmaya ve alıkoymaya suçunun diğer cinsel suçlarla birlikte işlendiği belirlenmiştir. Mahkeme kararlarında ise alıkoymaya ve kaçırmaya suçunun 79 olayda diğer cinsel suçlarla birlikte işlenirken, 34 olayda tek başına işlendiği saptanmıştır. Diğer cinsel suçlarla birlikte işlenen kaçırmaya ve alıkoymaya suçları grafiğe yansıtılmamıştır.

## TARTIŞMA

Belirli bir davranışın suç olarak nitelendirilmesinde; yer, zaman ve kültüre bağlı olarak değişkenlik görülmektedir (4). Avrupa Birliği uyum çalışmaları doğrultu-

Tablo 1. Sanıkların bazı demografik özelliklerinin dağılımı

Yaş grubu	Sayı (n:182)	%
≥ 15*	13	7,1
16-18 **	26	14,3
19-20	24	13,2
21-30	79	43,4
31-40	23	12,6
41-50	11	6,0
51-60	4	2,2
61 ≤	2	1,1
Medeni durumu	Sayı (n:182)	%
Bekar	119	65,4
Evli	45	24,7
Eşinden ayrı	8	3,6
Belirtilmeyen	10	5,5
Sabıka	Sayı (n:182)	%
Sabıkası yok	120	65,9
Sabıkası var	54	29,7
Bilinmiyor	8	4,4
Meslek	Sayı (n:182)	%
Serbest meslek	88	48,4
İşçi	38	20,9
Çiftçi	17	9,3
İşsiz	14	7,7
Öğrenci	11	6,0
Memur	5	2,7
Bilinmeyen	9	4,9

\* 15 yaşını bitirmemiş

\*\*15 yaşını bitirmiş-18 yaşını bitirmemiş

sunda yapılan yasal düzenlemelere bağlı olarak, TCK'nda cinsel suçlarla ilgili köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Yeni TCK'nda cinsel suçların kapsamının genişletildiği ve daha belirgin, anlaşılabilir tanımlamalar yapıldığı dikkati çekmektedir. Yeni düzenleme ile hakim ve savcı kararı olmaksızın kişiyi genital muayeneye gönderen veya bu muayeneyi yapanlara hapis cezası öngörülmektedir (TCK 287. madde). Vücut boşluklarından herhangi birine, penis veya benzeri bir cismin sokulması eş değer suç olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, cinsel suçun silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi ağırlaştırıcı unsur oluşturmaktadır (TCK 102. madde). Geçmişte ise eylemin penisle mi veya yabancı bir cisimle mi gerçekleştiği sorularına yanıt bulmak bir hayli güç olmakta iken, artık yeni TCK ile bu sıkıntı or-

Tablo 2. Mağdurların yaş grubu ve cinsiyete göre dağılımı

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
≥ 11*	7	43,8	8	5,2	15	8,8
12-15**	3	18,8	43	27,7	46	26,9
16-18***	3	18,8	51	32,9	54	31,6
19-20	0	0,0	19	12,3	19	11,1
21-30	3	18,8	26	16,8	29	17,0
31-40	0	0,0	3	1,9	3	1,8
41-50	0	0,0	4	2,6	4	2,3
51 ≤	0	0,0	1	0,6	1	0,6
<b>Toplam</b>	<b>16</b>	<b>100,0</b>	<b>155</b>	<b>100,0</b>	<b>171</b>	<b>100,0</b>

\* 11 yaşını bitirmemiş

\*\* 11 yaşını bitirmiş-15 yaşını bitirmemiş

\*\*\* 15 yaşını bitirmiş-18 yaşını bitirmemiş

tadan kalkmıştır. Penis dışı cisimlerle vücut boşluklarına yönelik cinsel eylemler ve oral ilişkiler de yeni düzenleme ile ırza geçme suçu kapsamında değerlendirilebilecektir. Çocuklara yönelik cinsel istismar eylemleri de ayrı başlık altında ele alınmıştır (TCK 103. madde). 16-18 yaş grubundaki çocuklarla cebir, tehdit ve hile olmaksızın cinsel ilişkide bulunan fail, mağdurdan beş yaştan daha büyük değil ise suç şikayete bağlı hale getirilmiştir (TCK 104. madde).

Samsun'da 1. Ağır Ceza Mahkemesindeki davaların %12,4'ünü cinsel suçlarla ilgili davaların oluşturması Aydın (% 7,6) ve Gaziantep (%11,8)'te ki benzer çalışmalara ait oranlardan yüksek bulunmuştur (6,7). Cinsel suçlarla ilgili davaların Ağır Ceza Mahkemelerinde görülen davalar arasında oransal olarak azımsanmayacak bir oran oluşturduğu görülmektedir. Ancak çalışmamızdaki verilerin Samsun ilindeki diğer Ceza Mahkemelerine yansıyan cinsel suçları kapsamaması nedeni ile mahkemelere yansıyan cinsel suçların yoğunluğu açısından bir yorum yapılamamıştır. Mağdurlar ve aileler tarafından cinsel eylemlerin çeşitli gerekçeler ile saklanmaya çalışıldığı düşünüldüğünde, cinsel suçların toplum içinde önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik yapılan bir anket çalışmasında, fiziksel temas içeren cinsel eylemlere maruz kalma oranı %44,5 iken, kendilerine yönelik cinsel eylemleri adli makamlara bildirme oranının sıfıra yakın olduğu belirlenmiştir (8). Crisma ve ark. (9) tarafından istismara uğrayan adölesanlara yönelik yapılan bir çalışmada; cinsel istismarı, kendilerine inanılmayacağından korkma, utanma ve ailesinin üzülmelerinden korkma gibi nedenlerle aile üyelerine bile anlatmadıkları bildirilmiştir. Pınarbaşı ve arkadaşları erkek cinsel suç mağdurlarının %40'nun olaydan

bir süre sonra mahkemeye başvurma nedeninin; eylemi ailenin veya bir başkasının fark etmesinden kaynaklandığını bildirmiştir (10).

Dava dosyalarının %6,5'inde birden fazla sanık, %1,2'sinde iki mağdur bulunması, Gaziantep'te yapılan çalışmadakinden (birden fazla sanık %26,79, birden fazla mağdur %4,3) düşük bulunmuştur (7). Bu durumun yöresel farklılıktan olduğu söylenebilir. Rigss ve arkadaşları tarafından cinsel saldırıların %20'sinde birden fazla saldırgan bulunduğu bildirilmiştir(11). Cinsel suç mağdurunun muayenesi sırasında, sanık sayısının belirlenmesine yardımcı olabilecek delillerin toplanmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Çalışmamızda sanıkların tümünün erkek olması; Erkol'un (7) ve Türk (12)'ün çalışmaları ile uyumlu bulunurken, Dirlik'in (6) çalışmasında sanıkların %99,1'inin erkek olduğu bildirilmiştir. Adölesanlara yönelik olarak yapılan bir çalışmada, bütün istismarcıların erkek olduğu bildirilmiştir (9). Tüm bu sonuçlar cinsel suçların daha çok erkekler tarafından işlenen suçlar olduğu düşüncesini destekler niteliktedir.

Benzer çalışmalarda olduğu gibi çalışmamızda da cinsel suçların çoğunlukla bekarlar tarafından işlendiği belirlenmiştir (6,7,12). Cinsel suçların bir kısmının evlenme amacı ile gerçekleştirilmesi, bu suçlar arasında kız kaçırma ve alıkoyma suçlarının da bulunması, ülkemizde hala evlilikle ilgili sosyal problemler olduğunu düşündürmektedir. Evlenmek amacı ile kız kaçırmak günümüzde hala geçerliliğini korumaktadır (6). Yörenin sosyal, ekonomik, kültürel yapısı ve aileler arasındaki anlaşmazlıklar nedeni ile kaçırarak evlenme düşüncesi cinsel suçların oluşmasında da etkili bir faktördür (12).

Sanıkların %30'unun sabıkasının bulunması, cinsel

Tablo 3. Mağdurlar ve sanıkların yaşları arasındaki farkların dağılımı

Yaş farkı	Sayı	%
0-1	17	9,3
2-3	36	19,8
4-5	29	15,9
6-10	44	24,2
11 ≤	56	30,8
Toplam	182	100,0

suçların daha önce adli makamlarla başı derde girmemiş kişiler tarafından işlendiği düşüncesi ile uyumludur (6,13). Sanıkların mesleklerinin üniversite eğitimi gerektirmeyen meslek gruplarından olması, Aydın'da yapılan çalışmadaki cinsel suçlardaki sanıkların belirlenen demografik özellikleri ile uyumludur(6). Mahkeme kayıtlarında sanıkların meslekleri ve çalışma ortamı ile ilgili ayrıntılı bilgi olmaması nedeni ile hangi meslek grubunda daha fazla suç işlendiğini söyleyebilmek mümkün görülmemiştir. Belli meslek gruplarında cinsel suçların daha çok işlendiğine dair çalışmalara da rastlanmamıştır.

Çalışmamızda, sanıkların %78,6'sının 18 yaşında veya daha büyük yaş gruplarında ve en sık 21-30 yaş grubunda bulunması, yaş ortalamasının 25 yaş civarında olması, yaş ilerledikçe sanık sayısında azalma olduğunun saptanması, benzer çalışmalarla uyumlu bulunmuştur (6,7,12). Yaş gruplarındaki dağılım cinsel suç sanıklarının genç erişkin yaş grubunda olduğunu göstermektedir.

Sanık yaşının 12 yaş gibi çok küçük yaşlara kadar inmesi, ayrıca sanıkların %21'inin 18 yaşından küçük olmasının, ergenlik dönemindeki çocukların kendi aralarında kendi rızaları ile gerçekleşen cinsel eylemlerinin, yargıya suç olarak yansımından kaynaklandığı düşünülmektedir. Benzer çalışmalarda da sanık yaşının 11-12 yaşlarına kadar düştüğü bildirilmiştir (6,7,12).

Mağdurların büyük bir kısmının kadın olması yurt içi ve yurt dışındaki çalışmalarla uyumlu bulunmuştur (3,6,12,14).

Olguların 37'sinde hem sanık hem de mağdurun 18 yaşından küçük olması dikkat çekici bir durumdur. Yasal düzenleme ile 16-18 yaş grubundaki mağdurların kendisinden en fazla 5 yaş büyük bir sanıkla, kendi rızası ile cinsel ilişkisinin, şikayete bağlı suç olarak değerlendirilmesi olumlu bir düzenleme olarak değerlendirilebilir. Ancak, Türkiye mağdur ve sanık arasındaki yaş farkı(5 yaş), yaş farkına bağlı yasal düzenlemeler bulunan ülkeler arasında yaş farkının en fazla bulunduğu ülkedir (15). Yaş grubu açısından yeni TCK 104. madde kapsamına

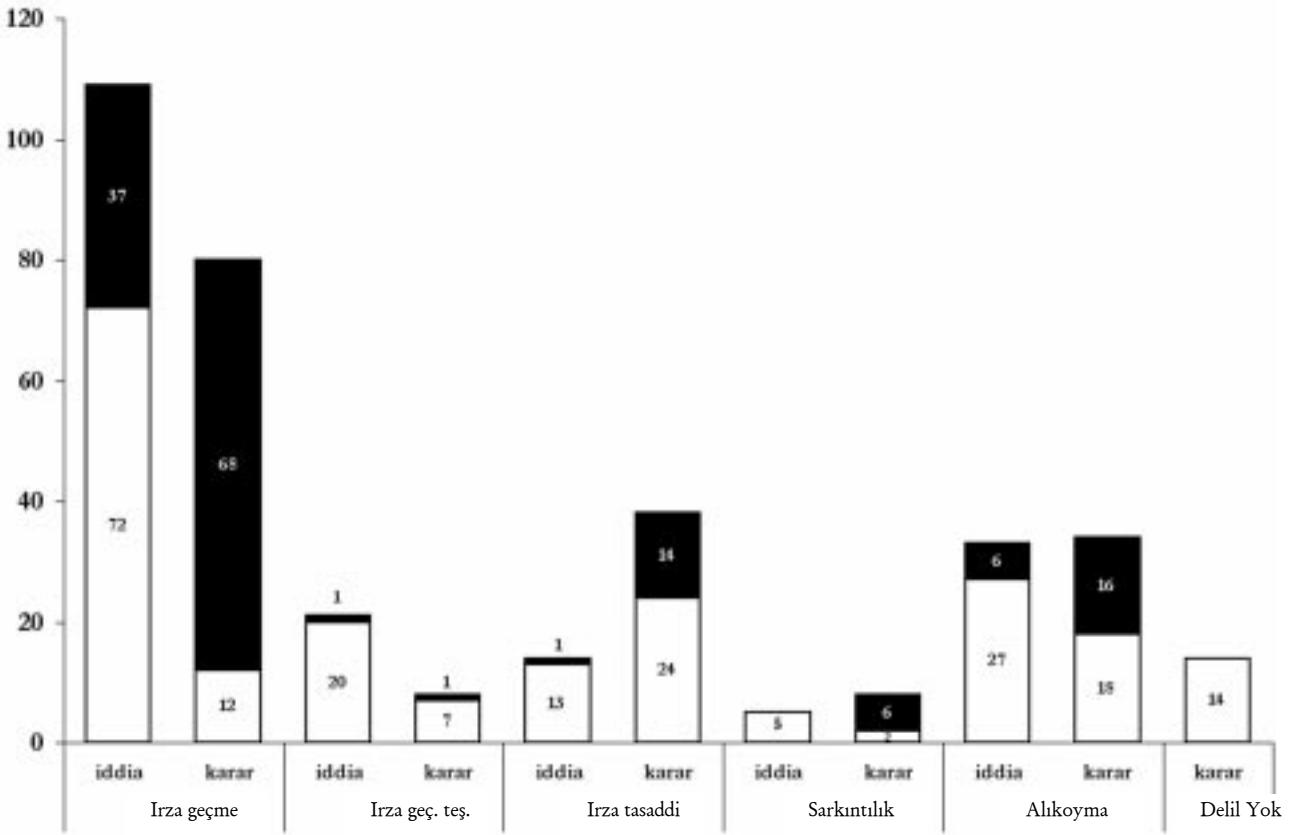
giren, 16-18 yaş grubunda bulunan mağdurların sayısının 28 olduğu, bu davaların 11'inde ise cinsel eylemin kendi rızası ile gerçekleştiği saptanmış olup, şikayetin geri alınması durumunda faillere yeni TCK 104. maddesi kapsamında beraat kararı verilmesi gerekecekti. TCK'nun 104. maddesine göre cinsel eylemin kendi rızası ile gerçekleşmesine rağmen, aileleri tarafından şikayet edildiğinde, fiilin suç haline gelmesi nedeni ile bu yeni düzenlemenin ülkemizde uygulanmasının güç olduğu söylenebilir. Türkiye'de toplum yapısı itibari ile evlilik dışı cinsel ilişki genel olarak aileler tarafından kabul edilmediği için ailenin şikayeti doğrultusunda söz konusu cinsel eylem yargıya yansiyabilmektedir. Ayrıca mağdur da çevre baskısı ve aile korkusu ile şikayetçi olabilecek, hatta eylemin kandırılarak veya zorla işlendiğini iddia edebilecektir. Bu durumda, bu yaş grubundaki çocukların kendi rızaları ile gerçekleştirdikleri cinsel eylemlerin yargıya suç olarak yansımaları çok fazla engellenemeyecektir.

Çalışmamızda bazı olaylarda sanığın ve kadın mağdurun yaşının aynı veya sanığın yaşının kadın mağdurdan küçük olması, hatta mağdurdan daha küçük 18 yaşın altında sanıkların bulunması cinsel bir eylemde çoğunlukla erkeğin suçlu olarak görüldüğünü düşündürmektedir. Bu durum toplumun erkek egemen bakış açısının yargıda da devam ettiğini göstermektedir. Toplumda erkek her yaş ve konumda cinselliğe teşvik edilirken, kadına resmiyet kazandırmadan cinsellik yasak olup, evlilik dışı cinsel ilişki kadının değerini yitirmesine yol açmaktadır. Kendi rızası ile gerçekleşen bir cinsel eylemde suçun varlığından söz edilebiliyorsa, suça iştirak eden hem kadın hem de erkeğin suçlu olarak değerlendirilmesi gerekmektedir (4).

16-18 yaş grubundaki kişilerin kendisinden 5 yaştan daha büyük kişilerle cinsel ilişkiye girmelerinin şikayete bağlı olmaksızın bir suç unsuru olması, 18 yaşından küçük kişilerin evliliklerine izin veren medeni kanun hükümleri ile çelişki oluşturmaktadır (Medeni Kanun 124. madde). Yeni yasaların cinselliğe izin verdiği yaş ile Medeni Kanundaki evliliğe müsaade edilme yaşı arasındaki çelişki ortadan kalkmamıştır. Kanun kişinin kendisinden 5 yaştan daha büyük birisi ile evlenebilmesine izin verirken, bu yaştaki birisi ile cinsel ilişkide bulunması suç olarak kabul edilmektedir. Evliliğin cinsel ilişkiden daha büyük sorumluluk gerektirdiği düşünüldüğünde, evlilik yaşının 18 yaşından küçük olması uygun değildir.

Türkiye, Avrupa ülkeleri arasında kendi rızası ile gerçekleşen cinsel eylemin suç olarak kabul edildiği en yüksek yaş sınırına (18 yaş) sahip olan ülkedir. Bununla birlikte ülkeler arasında suç kabul edilen yaş sınırı farklılık

Grafik 1. İddianame ve mahkeme kararlarına göre cinsel suçların dağılımı.



lar göstermektedir. Rusya, Ukrayna ve Moldavya gibi ülkelerde yaş sınırı bulunmadığı, cinsel suç mağdurunun bireysel seksüel gelişmişliğine göre değerlendirme yapıldığı, Güney Kıbrıs'ta yaş sınırının erkek ve kadın arasında farklılık gösterdiği bildirilmiştir. Homoseksüel ilişkiler ile heteroseksüel ilişkiler arasında da yaş sınırının farklı olduğu ülkeler bildirilmiştir (15).

Türk ve arkadaşlarının (12) çalışmasında olduğu gibi mağdurların yaş gruplarının cinsiyete göre farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Çalışmamızda mağdur yaş ortalaması 17,9 bulunurken, mağdurların 2/3'sinin 18 yaşını tamamlamamış kişiler olması, cinsel suçların daha çok adölesanlara ve çocuklara karşı işlendiği görüşü ile uyumludur (12). Erkol (7) ile Dirlik ve arkadaşlarının (6) çalışmalarında da benzer sonuçlar bulunmuştur. Fransa'da yapılan bir çalışmada cinsel saldırı mağdurlarının yaş ortalamasının 15,9 olarak bulunduğu, kadın ve erkek mağdurlar arasında önemli bir yaş farkı bulunmadığı bildirilmiştir (3). Amerika'da yapılan bir çalışmada ise mağdur yaş ortalamasının 25 olduğu bildirilmiştir (14). Erkek mağdurların daha sıklıkla 11 yaşını tamamlamamış çocuklar olması, kadın mağdurların ise daha çok 16-18

yaş grubunda bulunması nedeniyle, erkekler arasında adölesan öncesi dönemdeki çocukların, kadınlar arasında ise adölesan dönemindeki kız çocukların daha çok risk altında olduğu söylenebilir. Aydın'da yapılan bir çalışmada ise cinsel muayeneye gönderilen erkek mağdurların %56'sının 15 yaşından küçük olduğu bildirilmiştir (10). Çalışmamızda mağdurların geniş bir yaş aralığı bulunması, yapılan benzer çalışmalarla uyumlu olup, her yaş grubunda cinsel suç mağduru olunabileceğini göstermektedir (3,6,7,14).

Yargıya yansıyan cinsel suçlar arasında en sık ırza geçme suçları olması (Grafik1), benzer çalışmalarda da değişik oranlarda olmakla birlikte en sık görülmesi açısından uyumlu bulunmuştur (6,7). Bu durum cinsel suçlar arasında ırza geçme suçlarının toplum içinde en sık rastlanan suç olduğunu söylememiz için yeterli değildir. Toplumumuzda bekaretin hala önemli bir yer tutması ve ırza geçme suçlarının çok daha travmatik suçlar olması nedeni ile sıklıkla mahkemelere yansıdığı söylenebilir. Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik yapılan bir anket çalışmasında, ankete katılanların yarıya yakını fiziksel temas içeren cinsel eyleme maruz kaldığını bildirirken,

%3,3'ü vajinal yolla ırza geçme, %1,6'sı anal yolla ırza geçme eylemine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (8). Günümüzde kız kaçırma eyleminin, evlilik için başvuru olan bir yöntem olması nedeni ile sanıkların cinsel ilişki kurulduğunda, mağdurların kendisi ile evlenmek zorunda kalacağını düşünmeleri de ırza geçme suçlarının artısında etken olarak kabul edilebilir. Bu durumda eski TCK'nun 434. maddesi evlilikle birlikte davanın veya cezanın teciline izin verilmekteydi. Yeni TCK'daki en önemli değişikliklerden birisi de cinsel suçlarda evlilikle birlikte suç unsurunun ortadan kalkmasının önlenmiş olmasıdır. TCK'nun 434. maddesi aile ve toplum namusunu ön planda tutan, bireyi ikinci plana iten maddelerden birisiydi (12). Kanun tarafından suç olarak düzenlenmiş bir fiil sonucunda kadın özgür iradesi olmadan, toplum, aile ve değer yargılarının baskısı ile evlenmeye mecbur bırakılmaktaydı. Yapılan bir anket çalışmasında cinsel suç mağdurunun sanığı ile evlenmesinin %73,5 oranında olumsuz bulunduğu bildirilmiştir (16). Tecavüzcüsü ile evlenmek zorunda kalan kadınların durumu artık toplum vicdanını yaralayan bir sorun olmaktan çıkmıştır.

Çalışmamızda eski TCK'nun 434. maddesine göre 23 (%12,6) sanığın cezasının tecil edildiği, bu oran Erkol'un (7) çalışmasında %15,1, Dirlik ve arkadaşlarının (6) çalışmasında %26,1, Türk ve arkadaşlarının (12) çalışmasında ise %43,8 olduğu bildirilmiştir. Cinsel suça karışan sanıklardan 21'inin yeni TCK'na göre hapis cezası alması gerekeceği, 2 sanık için ise yeni TCK 104. maddesine göre beraat kararı verilebileceği belirlenmiştir. TCK 434. madde kapsamında sanıkla evlenen olguların genelde benzer çalışmalarda olduğu gibi 18 yaşın altında oldukları görülmektedir (7,12).

Çalışmamızda, yargılama sonunda sanıkların %62,6'sının hapis veya para cezasına çarptırıldığı, Erkol'un (7) çalışmasında bu oranın %54,3, Dirlik ve arkadaşlarının (6) çalışmasında ise %37,5 olduğu bildirilmiştir. Çalışmalar arasındaki farklılık mahkemelere yansıyan suçlarda ilgili delil yetersizliğinin oransal farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Çalışmamızda mahkeme kararlarının hangi delillere göre verildiğine yönelik inceleme yapılmamış olmakla birlikte ifadelerin mahkeme kararlarında etkili olduğu bilinmektedir (6). Bu durum kararlarda mahkemelerin farklı taktir hakkı kullanmasına neden olabilmektedir.

Çalışmamızda sanıkların %7,7'sine kesin inandırıcı delil bulunmaması gibi nedenlerle beraat kararının verildiği belirlenirken, benzer çalışmalarda bu oran çok daha yüksek (%24) bulunmuştur (6,7). Delil yetersizliğinin azaltılabilmesi ve sağlıklı kararlar verilmesi için, tıbbi,

hukuki ve sosyal sorunların çözümlenmesini sağlayacak, cinsel muayene merkezlerinin kurularak, sistematik muayenelerin yapılması, delillerin toplanması için gerekli donanımın sağlanması ve multidisipliner bir çalışma ortamının oluşturulması gerekmektedir (4,17,18,19). Gerçekleşmiş bir cinsel eylemin hekim raporu ile belirlenmemesi, mahkeme kararının gerçeği yansıtmamasının mağdurda oluşturacağı travmanın yanı sıra, toplumun hekime ve mahkemelere olan güven duygusunu da sarsacaktır. Cinsel suçların belirli merkezlerde değerlendirilmesi, delillerin toplanmasını ve sağlıklı kararlar verilmesini kolaylaştıracaktır (4,6,19,20). ABD'de yapılan çalışmalarda cinsel saldırı merkezlerinin bulunmadığı yerlerde, faillerin yakalanma oranı %3,5 iken, cinsel saldırı merkezlerinin bulunduğu yerlerde faillerin yakalanma oranının %69 olduğu bildirilmiştir (21).

İddianameye göre ırza geçme suçlarının 3/4'ünün mağdurun rızası dışında (darp-cebir, hile, tehdit vb.) gerçekleştiği belirlenirken, bu suçların mahkeme kararlarında mağdurun rızası dışında işleme oranının 1/3'e düştüğü saptanmıştır. Mahkeme kararlarında, Aydın ve Adana'da cinsel suçların yaklaşık 1/3 oranında mağdurun rızası ile gerçekleştiği bildirilmiştir (4,6). Bu durumun cinsel suçların bir kısmının mağdurun rızasının olup olmadığının belirlenememesi nedeni ile sanık lehinde karar verilmesi ilkesinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmüştür. Bununla birlikte bazı olguların, kendi rızası olmasına rağmen, aile baskısı ve korkusu veya başka nedenler ile rızası dışında gerçekleştiğini beyan etmiş olabileceği de göz ardı edilemez bir durumdur. Yapılan bir çalışmada mahkeme kararlarının %4,2'sinde iftira nedeni ile beraat kararı verildiği bildirilmiştir (6).

Sanığın sadece sarkıntılık suçu işlemesi halinde Sulh Ceza Mahkemelerinde yargılanması nedeni ile bu suç, çalışma kapsamında oransal olarak düşük bulunmuştur. Böyle olmakla birlikte çalışma kapsamında sarkıntılık suçunun yer alması, bu suçun kaçırma ve alıkoyma suçları ile birlikte işlenmesinden kaynaklanmaktadır. Çalışmamızda sadece kaçırma ve alıkoyma suçu yaklaşık %18 oranında olup, Adana ve Aydın'da yapılan benzer çalışmalardan yüksek bulunmuştur (4,6).

Cinsel suçlarla ilgili yasaların insanın biyolojik ve ruhsal gelişimini dikkate alan düzenlemeler olması gerekmektedir. Cinsel suçların adli ve tıbbi boyutu ile ilgilenen tıp ve hukuk mensupları, yeni yasal düzenlemeler yanı sıra cinsel suçların karakteristik özellikleri hakkında da bilgi sahibi olmalıdır. Delillerinin eksiksiz toplanabilmesi ve yaşanan travmanın en aza indirilmesi, cinsel eylemin mağdurun daha sonraki yaşamında

devam edebilecek olumsuzluklarının azaltılması için multidisipliner yapı ile her ilde ve büyük ilçe merkezlerinde cinsel suçlar değerlendirme merkezleri kurulması gerekmektedir. Özellikle çocuklara yönelik, cinsellik hakkında eğitim çalışmaları yapılması cinsel suçların önlenmesi için de önemli bir adım olacaktır.

**Teşekkür:** Bu çalışmada verdiği destekten dolayı Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Hakim Vecdi Seyfi Topbaş'a teşekkür ederiz.

## KAYNAKLAR

1. Polat O, İnanıcı MA, Aksoy ME. Adli Tıp Ders Kitabı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri, 1997;340-360.
2. World Health Organization (WHO). Guidelines for medico-legal care for victims of sexual violence, Geneva, 2003.
3. Grossin C, Sibille I, Lorin de la Granmaison G, Banasr A, Brion F, Durigon M. Analysis of 418 cases of sexual assault. Forensic Science International, 2003;131:125-130.
4. Çekin N, Hilal A, Bilgin N, Alper B, Gülmen KM, Savran B, Sarıca D. Adana'da Ağır Ceza Mahkemesine yansıyan cinsel suçların incelenmesi. Adli Tıp Bülteni, 1998; 3(3):81-5.
5. Soysal Z, Eke M. Cinsel suçlar. Sosyal Z, Çakalır C. Ed. Adli Tıp, Cilt III, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1999;1167-1208.
6. Dirlik M, Özkök MS, Katkıcı U, Erel Ö. Aydın'da cinsel suç ve suçluların profili. Adli Tıp Bülteni, 2002;7(3): 97-104.
7. Erkol Z. Gaziantep Ağır Ceza Mahkemelerinde Karara Bağlanan Cinsel Suçların Dökümü. 1. Ulusal Adli Tıp Kongresi, 1-4 Kasım 1994, Poster Sunuları Kitabı, İstanbul, 375-81.
8. Kayı Z, Yavuz MF, Arıcan N. Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik cinsel saldırı mağdur araştırması. Adli Tıp Bülteni, 2000;5(3): 157-163.
9. Crisma M, Bascelli E, Paci D, Romito P, Adolescents who experienced sexual abuse: fears, needs and impediments to disclosure. Child Abuse & Neglect, 2004; 28:1035-1048.
10. Pınarbaşı, RDT, Özkök MS, Katkıcı U, Erel Ö, Dirlik M. Aydın'da erkeklerde cinsel istismar. Adli Tıp Bülteni, 2003;8(2):41-47.
11. Riggs N, Houry D, Long G, Markovchick V, Feldhaus KM. Analysis of 1,076 cases of sexual assault. Ann Emerg Med. 2000;35(4):358-62.
12. Türk B, Yavuz MF, Gölge ZB. Cinsel özgürlüğe karşı işlenen suçlar ve bu suçlarda TCK 434. Maddenin (Evlence sebebi ile dava veya cezanın tecili) uygulaması. Adli Bilimler Dergisi, 2003;2(3):39-46.
13. Topaloğlu ZŞ. Irza geçme ve irza tasaddi suçlarında psikososyal faktörlerin araştırılması. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 1993.
14. Roberts R, O'Connor T, Dunn J, Golding J, The ALS-PAC Study Team. The effects of child sexual abuse in later family life; mental, health, parenting and adjustment of offspring. Child Abuse & Neglect, 2004;28: 525-545.
15. Graupner, H. Sexual Consent: The Criminal Law in Europe and Overseas. Archives of Sexual Behavior, 2000; 29(5):415-461.
16. Salaçin, S, Çekin N, Özdemir MH, Gülmen MK, Alper B, Ahlaka aykırı davranışlarla ilgili yasalarda cinsiyet: bir anket çalışması. 8. Ulusal adli tıp Günleri, 1995 Antalya Poster Sunuları Kitabı, 73-78.
17. Yavuz MF. Cinsel saldırı olgularının değerlendirilmesinde yeni bir yaklaşım. Adli Tıp Dergisi, 1996;12(1-4) 155-160.
18. Barutçu N, Yavuz MF, Çetin G. Cinsel saldırı mağdurlarının karşılaştığı sorunlar. Adli Tıp Bülteni, 1999;4(2) 41-53.
19. Çolak B, Etiler N, Biçer Ü, Adli tıp hizmetleri kim tarafından sunulmaktadır /sunulmalıdır? Sağlık Bakanlığı mı? Adalet Bakanlığı mı? Toplum ve Hekim, 2004;19(2)131-138.
20. Dokgöz H, Yanık A, Günaydın U, Bütün C, Sözen Ş. Cinsel saldırı iddiası ile gelen 18 yaş üstü olguların muayene süreci ve sonuçlarının değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 2001;15(4):12-16.
21. Tintinalli JE, Hoelzer M, Oak R, Clinicial findings and legal resolution in sexual assault. Ann Emerg Med, 1985; 14(5):447-53.

### İletişim adresi:

Yrd. Doç. Dr. Başar Çolak  
Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi  
Adli Tıp Anabilim Dalı,  
41900 - Derince ?Kocaeli  
Tel: 0 532 725 40 66 - 0 262 239 53 24  
E-posta: colakbasar@hotmail.com  
basarcolak@kou.edu.tr